

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

**«Облік процесу постачання і розрахунків з постачальниками і
підрядниками»**

Студентки 4-го курсу групи ОП-41

Ткачук Вікторія

Напряму підготовки 6.03.05.09 «Облік і аудит»

Фахове спрямування облік у промисловості

Керівник: Шевчук О.А

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка ECST _____

Члени комісії:

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Характеристика процесу постачання як об'єкта бухгалтерського обліку.....	7
2. Документальне оформлення операцій за розрахунками з постачальниками та підрядниками.....	13
3. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з постачальниками та підрядниками.....	14
4. Облік витрат, пов'язаних з процесом постачання.....	23
Висновок.....	27
Список використаних джерел.....	29

ВСТУП

Підприємство з виробництва продукції, робіт чи послуг є складною системою, під якою розуміють сукупність окремих елементів, котрі знаходяться у взаємодії та зв'язках між собою і утворюють єдність та ціліність.

Підприємство як система характеризується двома основними характеристиками:

- динамізмом, зміною у часі самої системи та її стану;
- інформативністю процесів та явищ, які відбуваються у ньому.

Підприємство можна розглядати як систему, призначену для трансформування факторів виробництва (техніка, сировина і матеріали, жива праця, капітал) у готову продукцію.

Завдання процесу постачання полягає в забезпеченні потреб виробничого процесу в різноманітних факторах виробництва - сировині, матеріалах, паливі, тарі, запасних частинах, малоцінних та швидкозношуваних предметах, основних засобах (будівлях, спорудах, транспортних засобах, машинах, верстатах, устаткуванні), живій робочій силі (робітники, управлінці, службовці), капіталі (інвестиції, гроші) та інших ресурсах. На виході з системи знаходиться готова продукція, яка призначена для збуту споживачам. Від споживачів продукції на підприємство надходять гроші, а виходять - при оплаті постачальникам факторів виробництва.

Процес постачання є важливою передумовою подальшої діяльності підприємства. Тому виникає потреба у такій організації цього процесу, яка б забезпечила максимально сприятливі умови для успішного функціонування виробничого підприємства. Основний акцент потрібно переносити з підтримування безперервності технологічного процесу виготовлення продукції на розроблення комплексної стратегії забезпечення виробництва матеріальними цінностями із мінімальними сукупними витратами.

Важливо підкреслити, що для здійснення процесу постачання необхідні фінансові ресурси (гроші), які підприємство отримує лише після збуту

продукції покупцям. Крім цього необхідно забезпечити безперервність усіх процесів - постачання, виробництва і збуту. Якщо готова продукція не буде швидко реалізована, то підприємство не зможе закупити необхідні фактори виробництва, що ускладнить кругооборот капіталу. Несвоєчасне забезпечення потреб виробничого процесу призведе до зменшення випуску продукції, обсягу реалізації і виручки.

Отже, у фінансовому обліку потрібно відображати інформацію про кожний із процесів кругообороту капіталу і визначити їх ефективність, яка розраховується через отримання економічних показників у системі бухгалтерських рахунків.

У фінансовому обліку процес постачання чітко не виділяється, хоча немало економістів пропонують організувати облік у системі бухгалтерських рахунків та використовувати інформацію для визначення ефективності цього процесу. Отож потрібно звернути увагу на процес постачання, оскільки через нього проходять вхідні потоки ресурсів, які в майбутньому перетворюються з натуральної форми у вартісну. Витрати, пов'язані з придбанням ресурсів, становлять від 10 до 30% від вартості заготовлених ресурсів, а тому їх облік та аналіз динаміки і структури дають можливість знайти шляхи зниження витрат, і збільшення маси прибутку.

Метою даної роботи є розкриття економічної сутності і змісту процесу постачання, транспортно-заготівельних витрат, договірно-правових відносин між покупцями та постачальниками.

1. Характеристика процесу постачання як об'єкта бухгалтерського обліку

Процес постачання є невід'ємною ланкою кругообігу засобів. Покупець купує у продавця (постачальника) сировину і матеріали, пальне і мастильні матеріали, мінеральні добрива, запасні частини та інші матеріальні цінності необхідні для здійснення господарської діяльності. Від постачальників можуть поступати також верстати, трактори, автомобілі, комп'ютери та інші об'єкти основних засобів. Підрядні організації виконують для замовників будівельні роботи, а також роботи і послуги виробничого характеру - ремонтні роботи, внесення добрив, технічне обслуговування тощо.

Процес постачання (придбання) - це сукупність операцій, спрямований на забезпечення підприємства предметами та засобами праці, необхідними для здійснення господарської діяльності.

Цей процес повинен бути безперервним та рівномірним, оскільки надлишок або нестача матеріальних запасів негативно впливають на кінцевий результат господарської діяльності.

У процесі постачання підприємство витрачає грошові кошти, а натомість придбає у постачальників предмети праці, необхідні для виробництва продукції. Об'єктами бухгалтерського обліку в процесі постачання є затрати на цей процес (що дає змогу визначити фактичну собівартість придбаних виробничих запасів), обсяг придбаних предметів праці (в натуральних і вартісному вимірниках), а також розрахунки з постачальниками та іншими підприємствами й організаціями, які виникають у процесі постачання.

Ще у радянські часи В.П. Нагребельний визначав матеріально-технічне постачання як комплекс організаційних, економічних, технічних, транспортних, правових та інших заходів і процесів, спрямованих на забезпечення потреб підприємств, фірм, об'єднань, установ, організацій тощо засобами виробництва і предметами праці для використання в матеріальному виробництві та сфері невиробничої діяльності. Складовими матеріально-технічного постачання вважали: визначення потреб у матеріально-технічних засобах; плановий

централізований розподіл цих засобів через систему державних замовлень або з використанням ринкових механізмів; організація поставок матеріальних ресурсів у місця безпосереднього споживання; формування господарських зв'язків між постачальниками і споживачами [8.36].

Взаємовідносини між підприємствами, організаціями і установами, а також між ними і населенням, що зумовлені дією ринку, мають характер грошових розрахунків. Ці взаємовідносини ґрунтуються на використанні грошей у їх функціях – коштів обігу і коштів платежу. При цьому підприємство водночас є постачальником для одних і покупцем для інших.

Постачальники - це юридичні або фізичні особи, які здійснюють постачання товарно-матеріальних цінностей (сировини, палива, матеріалів, запасних частин, МШП), надають послуги, виконують роботи.

За словами Ткаченко Н.М. постачальники – це юридичні або фізичні особи, які здійснюють постачання товарно-матеріальних цінностей (сировини, матеріалів ,палива, запасних частин, МШП), що надають послуги подачу електроенергії , газу, води, тощо), виконують роботи (поточний і капітальний ремонт основних засобів тощо).

На думку Маренича Т.Г постачальники - це фірми й окремі особи, що забезпечують підприємства матеріальними ресурсами, необхідними для виробництва товарів і послуг. Об'єктами постачання є: сировина, матеріали, устаткування, запасні частини та інше [7.18].

Нашкерська Г.В. зазначає, що постачальники — це переважно посередницькі структури між промисловими підприємствами, що виробляють необхідні для села ресурси, і сільськогосподарськими товаровиробниками, які купують ці ресурси.

Михайлов М. Гстверджує що кількість постачальників для різних за обсягом підприємств може бути суттєво відмінною. Відповідальність за виконання великомасштабних проектів постачання покладаються на одну організацію (фірму) – генерального постачальника. Генеральний постачальник відповідає за якість поставленої продукції, виконання узгодженого графіка

постачання, за відповідальність товару технічним вимогам, характеристикам, передбачених контрактом, незалежно від того, ким вироблений цей товар [20.156].

З погляду Огійчука М.Ф., підрядники – це спеціалізовані підприємства або фізичні особи, які виконують будівельно-монтажні роботи при спорудженні об'єктів на підставі договорів підряду на капітальне будівництво [21.48].

Організація обліку з постачальниками та підрядниками повинна забезпечити :

- своєчасну перевірку розрахунків з постачальниками та підрядниками;
- попередження прострочки кредиторської заборгованості.

Правильна організація і побудова обліку грошових розрахунків між підприємствами мають велике значення, оскільки забезпечують швидке завершення кругообороту оборотних коштів (коштів обігу), перехід їх з товарної форми в грошову, створюють необхідні умови для безперебійної оплати придбаних товарно-матеріальних цінностей.

Порядок та форми розрахунків між постачальниками та покупцем визначаються в господарських договорах. Це найбільш поширена і важлива підстава виникнення зобов'язань, основна форма реалізації товарно-грошових відносин у ринковій економіці.

Основними джерелами інформації для контролю розрахункових відносин з постачальниками і підрядниками є первинні документи. Порядок та форми розрахунків між покупцем і постачальником визначаються в господарських договорах або контрактах купівлі-продажу.

Згідно з Вінник О.М. господарський договір - це зафіксовані в спеціальному правовому документі на підставі угоди зобов'язання учасників господарських відносин (сторін), спрямовані на обслуговування (забезпечення) їх господарської діяльності (господарських потреб), що ґрунтуються на

оптимальному врахуванні інтересів сторін і загальногосподарського інтересу [22.76].

Крім того, процес постачання варто розглядати у широкому та вузькому розуміннях.

Процес постачання в широкому розумінні означає загальне керівництво постачальницькою діяльністю, здійснення якої покладено на спеціалізований відділ. До завдань цього відділу належить визначення рівня витрат на організацію постачання, здійснення конкретної політики щодо постачальників, укладання договорів тощо. Варто наголосити, що персонал відділу постачання повинен мати належну кваліфікацію, знати властивості використовуваних матеріалів та їхні техніко-економічні характеристики, логістику, способи доставки, ціноутворення, склад транспортно-заготівельних витрат, складське господарство, формування собівартості заготовок та інші питання.

У вузькому розумінні під управлінням постачання розуміють процес планування і щоденного керівництва забезпеченням поставок для виробничих і невиробничих потреб.

Відділ постачання відбирає з масиву постачальників таких, що забезпечують якісні матеріальні ресурси за прийнятним рівнем цін на матеріали, вузли, устаткування, економічно вигідні товарні партії, регулярність поставок. Особлива увага звертається на умови розрахунків та доставку найбільш економічним способом з метою зниження транспортних та складських витрат.

Потрібно враховувати, що рішення з постачання приймаються в умовах, коли часто змінюються як зовнішні фактори господарювання (економічні, політичні, соціальні, культурні, технічні, законодавчі, юридичні, ринок, кон'юнктура, пропозиція), так і внутрішні (план постачання і завдання, зв'язки підприємства, взаємовідносини з іншими відділами, зміна асортименту), що породжує певні проблеми та обмеження.

Вантаж, що прибув на склад покупця, оформляється прибутковим ордером, якщо між фактичною наявністю цінностей і даними документів

постачальника немає розходжень, а при розходженнях – акт приймання матеріалів.

На відвантажені матеріальні цінності постачальники виписують рахунки, прикладають до них вантажні квитанції залізничного чи водного транспорту і висилають покупцям. Можуть також висилатися інші документи, що характеризують товари, а на продовольчі товари - сертифікати якості, довідки аналізів, що характеризують якість товару.

Бухгалтерія веде оперативний контроль за вантажем, що надійшов, документами постачальника, їх оплатою та повнотою оприбуткування в журналі реєстрації документів і надходжень вантажів. Після оприбуткування вантажів на складах і здачі документів у бухгалтерію в журналі надходження вантажів записують дату надходження цінностей на склад, номер і дату звіту матеріально відповідальної особи.

Якщо документи на постачання цінностей надійшли від постачальника, а самі цінності не надходили, то вони вважаються "товарами в дорозі". В цьому випадку треба прийняти заходи щодо розшуку цінностей.

При прийманні цінностей безпосередньо на складі треба звертати увагу на можливі пошкодження тари й упаковки. Якщо такі пошкодження виявлені, то для подальшого приймання цінностей необхідно запросити представника влади на місцях (з товарного відділу, торгової інспекції, бюро товарних експертиз) і скласти акт на недостачу, яку засвідчують всі члени комісії.

Саме процедурні питання - оформлення договорів та дотримання правил приймання цінностей за якістю та кількістю - забезпечують доказовість при розгляді справ щодо майнових спорів між покупцями і постачальниками в господарському суді. Сторона, яка дотримується правил і має всі необхідні документи, виграє справу в суді.

Процес постачання є дуже динамічним, оскільки реагує на зміну потреб виробничого процесу. Необхідно стежити за обсягами виробництва й тривалістю його процесу, щоби точно визначити кількість, якість і періодичність поставок. Оптимізація запасів вимагає від персоналу знання та

застосування економіко-математичних методів розрахунків партій доставки, вибору вигідного маршруту доставки, мінімізації витрат на зберігання тощо.

Бухгалтерський облік процесу постачання має забезпечувати достовірну інформацію про виконання підприємством плану обсягу постачання за кількісними та якісними показниками і собівартістю придбаних матеріалів. Крім того, завданням обліку є також забезпечення контролю за своєчасністю розрахунків з постачальниками, транспортними та іншими підприємствами по операціях, пов'язаних з придбанням матеріальних цінностей.

Основними завданнями бухгалтерського обліку придбання матеріальних цінностей є:

- правильне і своєчасне встановлення обсягів закупівлі;
- облік надходження матеріальних цінностей на підприємство;
- облік розрахунків з постачальниками за придбані засоби та підрядниками за транспортно-заготівельні витрати;
- визначення фактичної собівартості закуплених матеріальних ресурсів.
- формування повної і достовірною інформації про стан розрахунків із постачальниками і підрядниками за товарно-матеріальні цінності, виконані роботи та послуги, необхідної внутрішнім користувачам бухгалтерської звітності – керівникам, засновникам, учасникам і власникам майна організації, і навіть зовнішнім – інвесторам, кредиторам та інших користувачам бухгалтерської звітності;
- забезпечення інформацією, необхідної внутрішнім і зовнішнім користувачам бухгалтерської звітності контролю під час здійснення організацією господарських операцій та їх доцільністю, наявністю і рухом майна України та зобов'язань, використанням матеріальних, трудових і відповідно до затвердженими нормами, нормативами і кошторисами;
- контроль над дотриманням форм розрахунків, встановлених в договорах з постачальниками і покупцями;

- своєчасна вивірка розрахунків із дебіторами і кредиторами щоб уникнути простроченої заборгованості.

У результаті виконання цих завдань засобами бухгалтерського обліку формуються показники, необхідні для управління підприємством, а саме:

- кількість придбаних матеріальних ресурсів за номенклатурою;
- обсяг і структура придбаних матеріальних ресурсів;
- сума транспортно-заготівельних та інших витрат;
- оплата вартості придбання і транспортно-заготівельних витрат;
- загальна вартість (фактична собівартість) придбаних ресурсів.

Завданням процесу постачання повинно стати правило: мати більше постачальників, компонентів для виробництва з метою попередження можливих збоїв та розробити систему поставок мінімальними партіями і в строк.

2. Документальне оформлення операцій за розрахунками з постачальниками та підрядниками

Документальне оформлення надходження матеріальних, сировинних і паливних ресурсів, їх наявності та витрачання є досить складним процесом, адже структура документообігу повинна бути такою, щоб забезпечувати вчасне надходження необхідної інформації як для обліку, так і для контролю та оперативного управління рухом виробничих запасів.

Задля полегшення роботи бухгалтерів на підприємствах використовують ЕОМ, які дозволяють виконувати громіздкі роботи одному працівникові, забезпечують контроль і запобігають здійсненню випадкових помилок.

Облік за допомогою ПК на АРМ бухгалтера дає можливість виконувати такі обліково-контрольні процедури:

- нагромадження інформації з надходження, витрачання матеріалів, тощо;
- аналітичний облік запасів у розрізі окремих рахунків, субрахунків, груп шляхом ведення електронних довідників;

- постійний і суцільний контроль формування журналів-ордерів, журналів і відомостей за дебетом (кредитом) відповідних синтетичних рахунків та субрахунків;
- обчислення витрат на придбання матеріальних цінностей, їх приросту (убутку) на кінець звітного періоду для відображення у податковому обліку.

Основними первинними документами, якими оформлюються операції з постачальниками є:

- договір;
- довіреність;
- рахунок;
- рахунок-фактура;
- прибутковий ордер;
- накладна;
- товарно-транспортна накладна;
- авансовий звіт;
- лист – претензія.

При початку співпраці із постачальником зобов'язання підприємства фіксуються у господарському договорі – майновій угоді господарюючого суб'єкта з контрагентом, яка встановлює зобов'язання сторін у сфері господарської діяльності, при виробництві і реалізації продукції, виконанні робіт, надані послуг. В конфігурації «1С: Бухгалтерія 8.2» договір з постачальником реєструються в довіднику «Договор».

При придбанні товарів для одержання запасів зі складу постачальника або транспортної організації уповноваженій особі видаються доручення. Доручення формується документом «Доверенность», що передбачає друківання довіреності на бланк суворої звітності або у звичайному форматі.

Оприбуткування товарів, що надійшли на підприємство здійснюється за допомогою рахунка – фактури, накладної, ТТН, Прибуткового ордера, Акта приймання матеріалів.

В конфігурації «1С: Бухгалтерія 8.2» рахунок – фактура реєструється документом «Счет на оплату поставщику» в меню «Покупка». Даний документ є тільки документом на оплату і проведень не формує.

Оприбуткування запасів здійснюється на основі накладної і реєструється в програмі документом «Поступление товаров и услуг», при проведенні якого формуються відповідні проведення. За умови придбання ТМЦ за готівку, оприбуткування також може здійснюватись документом «Авансовый отчет».

При придбанні ТМЦ можливі додаткові витрати на придбання, так звані транспортно-заготівельні витрати, які відносяться до вартості придбаних запасів. «1 С:Бухгалтерія» передбачає метод безпосереднього включення додаткових витрат на придбання до вартості активів. Для цього передбачено документ «Поступление дополнительных расходов». Він дозволяє врахувати додаткові витрати у вартості, при потребі розподіливши їх пропорційно до вартості придбаних матеріалів.

Купляючи ТМЦ підприємства мають право віднести суми ПДВ до податкового кредиту згідно податкової накладної постачальника (за умови, що постачальник є платником ПДВ). Для цього формуємо документ «Регистрация входящего налогового документа» в меню «Покупка».

У разі, коли частина товарів пошкоджена з вини постачальника, йому виставляється лист у довільній формі, претензія. Якщо придбані запаси повертаються постачальникові, використовується документ «Возврат товаров поставщику», який можна ввести на підставі накладної, якою було оприбутковано ТМЦ, що повертаються.

В господарській діяльності в підприємства виникають зобов'язання як з вітчизняними, так і з іноземними постачальниками.

При укладанні договорів з іноземними контрагентами для визначення всіх ризиків і вигод, які переходять від продавця до покупця, використовують положення Інкотермс – комплекс міжнародних правил з тлумачення найбільш широко використовуваних торговельних термінів у сфері зовнішньої торгівлі.

Ці міжнародні правила торгівлі є стандартними умовами договорів купівлі – продажу, які регламентують момент передачі права власності на товар і всіх пов'язаних із цим ризиків.

Імпортування товарів і послуг в конфігурації «1С: Бухгалтерія 8.2» виконується тим же документом, що й звичайна купівля ТМЦ.

Для оприбуткування імпортованих та послуг використовується документ «Поступление товаров и услуг». При цьому ціни в документі повинні вказуватися у валюті договору з постачальником.

При розмитненні імпортованих товарів на митниці сплачується мито, акциз, ПДВ, митний збір. Суми сплачених коштів при розмитненні відображаються у вантажно-митній декларації. «1 С:Бухгалтерія» передбачає формування документу «ГТД по імпорту», в якому об'єднані всі витрати, які зафіксовані в митній декларації. У ньому заповнюються дата, митниця, договір з митницею, номер ВМД, спосіб розподілу митних платежів і т.п. Вказуються ставки мита, акцизу, ПДВ і митного збору.

3. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з постачальниками та підрядниками

Відповідно до статті 9 Закону України « Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні » обліково-економічна інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку шляхом занесення методом подвійного запису до регістрів синтетичного та аналітичного обліку з використанням типової кореспонденції рахунків .

Облік розрахунків з постачальниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи і надані послуги ведеться на рахунку 63 „ Розрахунки з постачальниками та підрядниками ”. Рахунок 63 „ Розрахунки з постачальниками ” кредитується на суми виконання зобов'язань, що дорівнюють вартості товарно-матеріальних цінностей, які приймаються на баланс, робіт, послуг у кореспонденції з рахунками цих цінностей. За послуги з доставки товарно-матеріальних цінностей, а також з переробки сировини і

матеріалів на стороні записи за кредитом рахунку 63 „ Розрахунки з постачальниками ” проводиться у кореспонденції з рахунками обміну виробничих запасів, товарів, витрати на виробництво тощо.

Рахунок 63 дебетується на суми, виконання (погашення) зобов'язань найчастіше у кореспонденції з рахунками обліку коштів (якщо оплата поставок – „ друга подія ”) або з рахунками обліку авансів виданих (якщо перерахування оплати – „ перша подія ”), рідше – у кореспонденції з рахунками обліку розрахунків з покупцями, якщо виконується бартерний контракт, а в окремих випадках – у кореспонденції з рахунками обліку підзвітних сум, якщо закупівля проводиться готівкою через посередництво підзвітних осіб, причому лише у випадках, коли підзвітній особі доручається тільки здійснити оплату.

Таблиця 1

Господарські операції з обліку розрахунків з постачальниками (перша подія – отримання цінностей)

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума,гр н
		Дебет	Кредит	
1	Отримано сировину	201	631	10 000
2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	2000
3	Погашена заборгованість перед постачальником	631	311	12000

Облік розрахунків з постачальниками і підрядниками ведуть на рахунку 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками". Це активно-пасивний рахунок, який може мати одночасно два сальдо: за дебетом - сума дебіторської заборгованості, а за кредитом - кредиторської.

Отже, дебет рахунку 63 (борги нам) потрібно відобразити в активі балансу, а кредит рахунку 63 (наші зобов'язання) -

в пасиві балансу. Згідно з планом рахунків рахунок 63 знаходиться в класі 6 "Поточні зобов'язання", тобто є пасивним.

Рахунок 63 кредитують на суму фактично одержаних товарно-матеріальних цінностей, спожитих робіт і послуг в кореспонденції з дебетом матеріальних і затратних рахунків. Запис роблять на підставі товарно-транспортних накладних, накладних, рахунків-фактур, актів приймання виконаних робіт і послуг. Отже, за кредитом рахунку 63 записують суму згідно з розрахунковими документами і відносять у дебет рахунків 15, 20, 21,22,23, 25, 91, 92,93, 64. У зв'язку з тим, що виробничі запаси оприбутковують за цінами постачальників без суми податку на додану вартість (ПДВ), то за кредитом рахунку 63 записують загальну суму, яку потрібно заплатити згідно з одержаними документами, а за дебетом кореспондуючих рахунків запис роблять без ПДВ, суму якого відносять у дебет субрахунку 641 "Розрахунки за податками".

Таблиця 2

**Господарські операції з обліку розрахунків з постачальниками
(перша подія – передоплата)**

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума,грн
		Дебет	Кредит	
1	Перераховано постачальнику аванс	371	311	12000
2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644	2000
3	Отримано сировину	201	631	10000

Продовження табл.2

44	Зарахований податковий кредит з ПДВ	644	631	2000
55	Проведено залік взаємозаборгованостей	631	371	12000

Сальдо по рахунку показує суму неоплачених товарно-матеріальних цінностей, виконання робіт, наданих послуг на відповідну дату. В окремих випадках рахунок може мати дебетове сальдо, яке показує суму здійсненої попередньої оплати за якою не отримані товари, роботи, послуги.

Рахунок 63 „ Розрахунки з постачальниками та підрядниками ” має такі субрахунки:

631 „ Розрахунки з вітчизняними постачальниками ”;

632 „ Розрахунки з іноземними постачальниками ” .

На субрахунку 631 „ Розрахунки з вітчизняними постачальниками ” ведеться облік розрахунків за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи, надані послуги з вітчизняними постачальниками та підрядниками.

На субрахунку 632 „ Розрахунки з іноземними постачальниками ” ведеться облік розрахунків з іноземними постачальниками та підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи, надані послуги.

В конфігурації «1 С:Бухгалтерія» ведеться аналітичний облік за кожним постачальником в розрізі кожного договору. Система відслідковує, чи розрахунки відбуваються за першою, чи за другою подіями і проводить відповідні взаєморозрахунки.

Кореспонденція бухгалтерських рахунків по обліку розрахунків з
постачальниками та підрядниками

№ п/ п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	Відображено надходження від постачальника основних засобів або вартості виконаних робіт підрядником, пов'язаних із створенням основних засобів	15 "Капітальні інвестиції"	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
2	Відображено надходження на підприємство від постачальника товарно - матеріальних цінностей	20 "Виробничі запаси" 21 "Поточні біологічні активи" 22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети" 25 "Напівфабрикати" 28 "Товари"	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
3	Віднесено на витрати виробництва вартість робіт, виконаних підрядником	23 "Виробництво"	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
4	Повернуто на підприємство від постачальника раніше перераховані йому кошти	30 "Каса" 31 "Рахунки в банках"	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"

5	Відображено суму недостачі при оприбуткуванні на склад цінностей від постачальника	374 “Розрахунки за претензіями”	63 “Розрахунки з постачальниками та підрядниками”
6	Відображено суму ПДВ (податкового кредиту) із вартості придбаних цінностей у постачальника, а також виконаних робіт і послуг підрядником	64 “Розрахунки за податками й платежами”	63 “Розрахунки з постачальниками та підрядниками”
7	Акцептовано рахунок підрядникам за виконані роботи і надані послуги	91 “Загально-виробничі витрати” 92 “Адміністративні витрати” 93 “Витрати на збут”	63 “Розрахунки з постачальниками та підрядниками”
8	Визнано підприємством претензії (штрафи, пені, неустойки), пред’явлені зі сторони постачальника	948 “Визнані штрафи, пені, неустойки”	63 “Розрахунки з постачальниками та підрядниками”
9	Списано безнадійну дебіторську заборгованість по розрахунках із постачальниками на інші витрати операційної діяльності	944 “Сумнівні та безнадійні борги”	63 “Розрахунки з постачальниками та підрядниками”

10	Нараховано заборгованість підрядній організації за здійснення робіт, пов'язаних із запобіганням або ліквідацією наслідків стихійного лиха	977 «Інші витрати діяльності»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
11	Проведена оплата постачальникам та підрядникам за поставлені цінності, виконані роботи і надані послуги	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	30 «Каса» 31 «Рахунки в банках»
12	В рахунок оплати заборгованості перед постачальником передано векселі, отримані підприємством від покупця	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	34 «Короткострокові векселі одержані»
13	Погашено заборгованість перед постачальником коштами, виданими підзвітним особам	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	372 «Розрахунки з підзвітними особами»
14	Проведено розрахунок з постачальником за рахунок позики банку	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	50 «Довгострокові позики» 60 «Короткострокові позики»
15	Видано вексель постачальникам та підрядникам в рахунок поставки цінностей або виконаних робіт	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	51 «Довгострокові векселі видані» 62 «Короткострокові векселі видані»

Для забезпечення користувачів інформацією про товари і тару одержану від постачальників, в системі «1 С:Бухгалтерія» аналітичний облік ведеться у кількісно-сумовому та сумовому вираженні.

Аналітичний облік по рахунку 63 „ Розрахунки з постачальниками ” ведеться за кожним постачальником та підрядником в розрізі кожного документа (рахунку) на сплату.

Синтетичний облік розрахунків з постачальниками та підрядниками в програмі «1 С:Бухгалтерія» ведеться в таких звітах як «Оборотно-сальдова відомість розрахунків з постачальниками та підрядниками», «Аналіз рахунка 63», «Карточка рахунка 63». Дані звіти дають можливість перевіряти чи правильно виконані певні дії, чи правильно сформульовані проведення, чи проведені взаєморозрахунки з контрагентами тощо.

Для роботи зі звітами в програмі призначене меню «Отчети».

4.Облік витрат, пов'язаних з процесом постачання

Процес постачання на підприємстві пов'язаний з виконанням таких функцій як закупівля, транспортування, складська переробка матеріальних ресурсів тощо. Всі ці операції потребують відповідних витрат живої та уречевленої праці.

Витрати з постачання представляють собою поточні витрати підприємства, пов'язані з організацією і здійсненням матеріально-технічного забезпечення підприємства і є органічною складовою витрат виробництва підприємства.

Склад витрат процесу постачання:

1. “ Витрати з управління забезпеченням підприємства ” включає такі статті витрат [35]:

- витрати на утримання персоналу, зайнятого управлінням постачальницькою діяльністю;

- витрати, пов'язані із роз'їздами і відрядженням працівників служби постачання;

- витрати, пов'язані із діловодством (канцелярські, поштово-телеграфні, по експлуатації організаційної та обчислювальної техніки, засобів зв'язку тощо);

- витрати на утримання службових приміщень служби постачання (на опалення, освітлення, санітарно-технічне обслуговування, ремонт, амортизацію тощо).

2. “ Витрати на завезення матеріальних ресурсів ” включає:

- транспортно-заготівельні витрати;

- оплата послуг постачальницьких організацій.

3. “ Витрати на зберігання виробничих запасів ” включає:

- заробітну плату складського персоналу з відрахуваннями на соціальні заходи;

- витрати на утримання та експлуатацію виробничих (складських) приміщень (на освітлення, опалення, водопостачання, прибирання, амортизаційні відрахування тощо);

- витрати на ремонти приміщень;

- втрати на зберігання, сортування матеріалів;

- витрати на утримання та експлуатацію підйомно-транспортних механізмів;

- втрати та псування при зберіганні;

- витрати на охорону;

- інші витрати.

4. “ Витрати на підготовку матеріалів до виробничого споживання і постачання робочих місць ” включає:

- витрати по доставці сировини, матеріалів із складів у виробничі цехи, дільниці або безпосередньо до робочих місць транспортом підприємства або залученим транспортом;

- витрати з надання матеріально-технічним засобам високої технологічної готовності до споживання, якщо ці операції виконуються службою постачання.

До невиробничих витрат відносяться:

- нестача за псування матеріалів в дорозі;
- нестача за псування при зберіганні матеріалів у межах природного збитку.

До витрат на завезення матеріальних ресурсів належить така група витрат як транспортно-заготівельні витрати.

До транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ) відносять витрати, пов'язані з придбанням товарів: оплата за навантажувально-розвантажувальні роботи, транспортування товарів усіма видами транспорту, страхування ризиків транспортування і т. ін. Необхідно враховувати, що до складу транспортних витрат відносять не лише вартість транспортних послуг сторонніх організацій, а й витрати торгового підприємства на доставку придбаних товарів власним або орендованим транспортом (вартість пального та інших матеріалів, оплата відрядження водіям, орендна плата за автомобіль, оплата праці експедитора і водія тощо).

Згідно з ПсБО 9 «Запаси» транспортно-заготівельні витрати включаються до собівартості придбаних товарів або загальною сумою відображаються на окремому субрахунку рахунків обліку запасів. Сума транспортно-заготівельних витрат, що узагальнюються на окремому субрахунку рахунків обліку запасів, щомісячно розподіляється між сумою залишку запасів на кінець звітного місяця і сумою запасів, що вибули (використані, реалізовані, безоплатно передані тощо) за звітний місяць.

Сума транспортно-заготівельних витрат, яка відноситься до запасів, що вибули, визначається як добуток середнього відсотка транспортно-заготівельних витрат і вартості запасів, що вибули, з відображенням її на тих самих рахунках обліку, у кореспонденції з якими відображено вибуття цих запасів.

Середній відсоток транспортно-заготівельних витрат визначається діленням суми залишків транспортно-заготівельних витрат на початок звітнього місяця і транспортно-заготівельних витрат за звітний місяць на суму залишків запасів на початок місяця і запасів, що надійшли за звітний місяць.

Включення ТЗВ доцільно використовувати в організаціях з невеликою номенклатурою матеріалів, а також у випадках суттєвої значущості окремих видів і груп матеріалів. При цьому способі транспортно-заготівельні витрати списуються на рахунки з обліку витрат разом із вартістю матеріалів, переданих у виробництво [19].

Другий спосіб. Якщо для обліку ТЗВ обраний окремий субрахунок рахунку 20, то для їх списання провадиться окремий розрахунок.

Функціонування складу вимагає значних витрат, пов'язаних із утриманням приміщення, устаткуванням складу (для розміщення матеріалів, перевезення, укладки в місця зберігання); внутрішньо-складськими витратами на опалення, освітлення, ремонт приміщень; утриманням транспортних засобів; нарахуванням заробітної плати персоналу складу і відрахувань на соціальне страхування; охороною складів; витратами матеріалів при зберіганні на складі та від псування; витратами на зв'язок, канцелярські потреби та ін.

«1 С:Бухгалтерія» передбачає метод безпосереднього включення додаткових витрат на придбання до вартості активів. Для цього передбачено документ «Поступление дополнительных расходов». Він дозволяє врахувати додаткові витрати у вартості, при потребі розподіливши їх пропорційно до вартості придбаних матеріалів. В документі вказується сума додаткових витрат, сума їх розподілу (по сумі або за кількістю), ставка ПДВ.

ВИСНОВОК

Обов'язковою умовою стійкого виробничого процесу є своєчасне і повне забезпечення його необхідними матеріальними ресурсами, що лежать в основі процесу постачання. Ефективність функціонування підприємства знаходиться у прямій залежності від уміння команди менеджерів протистояти ринковим та економічним несприятливим факторам, а тому облік передбачає обов'язкові процедури збору і обробки інформації, яка стосується перебігу процесів виявлення позитивних чи негативних відхилень від запрограмованих цілей, планів та показників діяльності.

Тож організація процесу постачання товарів для забезпечення діяльності промислових підприємств має виняткове значення для їх ефективного функціонування в ринкових умовах.

Процес постачання виробничих запасів (лат. *procesus* - проходження, просування) полягає в тому, що підприємство укладає договори з постачальниками на необхідні йому фактори виробництва, організовує доставку та складування виробничих запасів, перераховує гроші постачальникам за отримані матеріали. Під час цього процесу відбувається зміна активу з форми грошей на форму майна, призначеного для виробництва продукції.

Важливе місце у процесі постачання належить вибору «правильного» постачальника та побудові із ним такої організації стосунків, яка б забезпечила необхідні нам строки та якість поставок. Вагомим критерієм є наявність у постачальника резервних потужностей, його кредитоспроможність, фінансовий стан тощо.

Основне завдання менеджерів, які відповідають за процес постачання на підприємстві - не допускати «замороження» засобів у запасах, вчасно розраховуватися із постачальниками, застосовувати штрафні санкції до тих постачальників, які затримують поставки тощо.

Таким чином, процес постачання вимагає стратегічного планування потреби в ресурсах, вибору джерел постачання, переговорів про умови постачання; розміщення замовлень, транспортування, отримання та перевірки відповідності матеріалів, зберігання, обробку і контроль за якістю ресурсів.

Отже, процес постачання та вибір постачальників підприємством має велике значення для підвищення ефективності його діяльності в ринковому середовищі. Це обумовлюється тим, що асортимент, якість, ціна, обсяг, умови закупівлі та поставки товарів і деякі інші фактори впливають на кінцеві фінансові показники діяльності підприємства, що визначають його конкурентоспроможність на ринку.

Список використаних джерел

1. Бутинець Г. А., Чижевська Л. В., Береза С. Л. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. - Житомир: ЖІТІ, 2011. - 672 с.
2. Бутинець Ф. Ф., Івахненко С. В., Давидюк Т. В., Шахрайчук С. І. Інформаційні системи бухгалтерського обліку: Підручник. - Друге вид., перероб і доп. - Житомир: ПП «Рута», 2010. - 544 с.
3. Бутинець Ф. Ф., Усач Б. Ф. та ін. Аудит і ревізія підприємницької діяльності. - Житомир: ПП «Рута», 2011. - 416 с.
4. Бухгалтерський облік і контроль: Тести: Навч. посібник для ВНЗ: У 2-х ч. / За ред. Ф. Ф. Бутинця. - Житомир, 2009. - 384 с.
5. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. – К.: Алерта, 2010. – стор. 786 – 792;
6. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир: ЖІТІ, 2008, стор. 340 – 380;
7. Васюренко О. В. Облік і аудит в банках: Навч. посіб. - К.: Знання; 2006. - 595 с.
8. Герасимович А. М. та ін. Облік і аудит: Підручник. - К.: КНЕУ, 2008. - 536 с.
9. Джога Р. Т., Свірко С. В., Сінельник Л. М. Бухгалтерський облік у бюджетних установах / За заг. Ред. Р. Т. Джоги. – К.: КНЕУ, 2013.
10. Должанський М. Л, Должанський А. М. Бухгалтерський облік в Україні: Навч. посіб. (Рекомендовано МОН України). - Львів: ЛБІ НБУ, 2012. - 494 с.
11. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник. - 4-те вид., випр. і доп. - К.: Т-во «Знання» КОО; Львів: ЛБІ НБУ, 2010. - 566 с.

12. Загородній А. Г., Партин Г. О. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: Навч. посіб. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: «Знання», КОО, 2010. - 377 с.

13. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07. 2008 р. № 996-XIV.

14. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р., № 996-XIV // Нове діло. - 2000. - № 15 (34). -13-20 жовтня.

15. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22.05.1997 р., № 283/97-ВР // Все про бухгалтерський облік. - 2003. - № 8 (796). - 29 січня.

16. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про аудиторську діяльність» від 14 вересня 2006 р., № 140-V // Голос України. - 2006. -18 жовтня.

17. Інструкція "Про кореспонденцію субрахунків бухгалтерського обліку для відображення основних господарських операцій бюджетних установ", затверджена Наказом Державного казначейства України 10.07. 2004 № 61 з подальшими змінами й доповненнями.

18. Інструкція про організацію роботи з готівкового обігу установами банків: Затверджено постановою № 69 Правління Національного банку України від 19.02.2001 р.

19. Крупка, Я. Д. Облік як основа контролю витрат за місцями їх виникнення та сферами [Електронний ресурс] / Я. Д. Крупка, В. Я. Фаріон // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції : зб. наук. праць. – 2010. – № 4. – С. 168-179.

20. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. - К.: Знання, 2012. - 378 с.

21. Крисюк В. Л., Дякон В. М., Демченко Т. А. Бухгалтерський облік із використанням комп'ютерних технологій: на прикладі програми «1С:

Бухгалтерія 7.7 для України» (Практикум). - К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2012. - 173 с.

22. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємств: Навч. посіб. - К.: Вища школа, 2013. - 280 с.

23. Мних Є. В. Економічний аналіз: Підручник. - Вид. 2-ге, перероб. та доп. - К.: Центр навчальної літератури, 2005. - 472 с.

24. Мякота В., Федорченко Ф., Піроженко О., Маханько О. 104 блиц-уроки для бухгалтера. - 3-тє вид., перероб. і доп. - Х.: Фактор, 2006. - 192 с.

25. Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 «Про затверджен-ня Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосуван-ня» // Нове діло. - 2000. - № 15 (34). - 13-20 жовтня (зі змінами і доповненнями).

26. Облік на виробничих і торговельних підприємствах. - Грабова Н. М., Добровський В. М. Бухгалтерський – К.: А. С. К., 2010.

27. Організація бухгалтерського обліку: Підруч. для студ. спец. "Облік і аудит" вищ. навч. закл. / За ред. проф. Ф.Ф.Бутинця. — 3-тє вид., доп. і перероб. — Житомир: ПП "Рута", 2010. — 592 с.

28. П(С)БО 11 "Зобов'язання";

29. Партин Г. О., Загородній А. Г., Корягін М. В. та ін. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посібник. - Львів: «Магнолія плюс», 2013. - 240 с.

30. Партин Г. О., Загородній А. Г., Ясінська А. І. Управлінський облік: Навч. посіб. - К.: Знання, 2012. - 235 с.

31. Пархоменко В.М., Баранцев П.П. Реформування бухгалтерського обліку в Україні. Ч.4. – Луганськ, 2014. – с. 98 – 103;

32. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку // «Курсом реформ - Облік 2000». - Дніпропетровськ: ТОВ «Баланс-Клуб», 2000. - Ч. 1. - 336 с.

33. Сук Л. К. Бухгалтерський облік: Навч. посіб. — К.: Інститут післядипломної освіти Київського університету ім. Тараса Шевченка. — 2011. — 339 с.

34. Энтони Р.Н. Основы бухгалтерського учета. – М., 2010. – с. 432.
35. Фаріон В. Я. Формування та облік адміністративних витрат підприємств / В. Я. Фаріон // Економічні науки. Сер. Облік і фінанси. – 2011. – Вип. 8 (29), ч. 4. – С. 336-342.